

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 28/2013

Klager: [REDACTED]

Klagers prosessfullmektig: Advokat Helge Rivrud

Klagen gjelder: Forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om
særskilt kompensasjonsordning.
Spørsmål om skadelidte har krav på
kompensasjon tilsvarende 35 G og 65 G.

Beslutningsdato: 23. januar 2014

I behandlingen har deltatt: Ragnhild M. Hagen
Eva Klepsland Drageset
Odd Helge Olsen
Trond Jørgensen

Konklusjon: Klagen tas til følge, og hjemvises til SPK for ny
behandling.
Utgifter til juridisk bistand dekkes i sin helhet.

***

1. Sammendrag av saksgangen

Klagen gjelder krav etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (kompensasjonsforskriften).

Klager har fått tilkjent billighetserstatning for psykisk belastningsskade etter forskrift 2004-12-04, men SPK avsto kravet om særskilt kompensasjon på bakgrunn av den innhentede spesialisterklæring fra Svend-Ole Nielsen. Dr. Nielsen konkluderer med at klager ikke har PTSD, men oppfyller kriteriene for mild depresjon, F32.0. Den medisinske invaliditeten grunnet psykiske plager vurderes å være 20 %. Dr. Nielsen kommer til at mulige årsaker til skadelidtes aktuelle psykiske plager er flere og til dels sammensatte.

Klager og hans advokat møtte for Klagenemnda under behandling av klagen. På forhånd ble det nedlagt påstand om at skadelidte prinsipalt tilkjennes erstatning fastsatt etter Klagenemndas skjønn med fradrag for utbetalt billighetserstatning. Subsidiært ble det nedlagt påstand om at skadelidtes krav om kompensasjonserstatning hjemvises til ny behandling, hvor det innhentes ny spesialisterklæring med vekt på hvilken betydning utenlandsoperasjonene har hatt i forhold til det totale sykdomsbildet. Atter subsidiært ble det bedt om at klagebehandlingen utsettes til skadelidte anses ferdig utredet. Under nemndsmøtet ble tidligere påstander frafalt, samtidig som det ble nedlagt ny påstand om at saken hjemvises til SPK for ny behandling etter at skadelidte er ferdig utredet.

Klager, født [REDAKTERT], ble etterlatt av sin mor på sykehuset og plassert på spedbarnshjem, senere på barnehjem frem til han var 7-8 år gammel, da far fikk omsorgen for ham. Far led av depresjon og begynte å drikke fra klager var ca. 13 år. Klager flyttet hjemmefra da han var 16 år. Etter ett år på videregående skole, gikk klager ett år på [REDAKTERT] Folkehøyskole (idrett og friluft). Han tok deretter rørelgerutdanning fra [REDAKTERT] til [REDAKTERT], og avtjente så verneplikten i Luftforsvaret i [REDAKTERT], hvor han ble lagfører. I løpet av denne tiden begikk far selvmord ved å skyte seg. Far skrev i et avskjedsbrev at han var stolt av sin sønn og at han hadde tenkt på å ta sitt eget liv i 30 år. Klager bestemte seg raskt for ikke å ha noen skyldfølelse for dette.

Etter verneplikten jobbet klager i noen måneder, før han søkte seg til utenlandsoppdrag i [REDAKTERT] ([REDAKTERT] til [REDAKTERT]). Fra april 1992 til oktober 1992 jobbet han som dørvakt i [REDAKTERT]. Deretter tjenestegjorde han 1 år i [REDAKTERT] ([REDAKTERT] til [REDAKTERT]). Klager begynte i brannvesenet i 1994 og var ferdig utdannet 1996, 30 år gammel. Han reiste til [REDAKTERT] ([REDAKTERT] til [REDAKTERT]). Han var hjemme i 6 ½ år før han tok ny utenlandstjeneste i [REDAKTERT] fra [REDAKTERT] til [REDAKTERT]. Han søkte seg ut igjen fordi han hadde behov for et avbrekk etter noen slitsomme perioder som hovedverneombud i brannvesenet i [REDAKTERT]. I tillegg hadde familien behov for penger til videre fertilitetsbehandling, da han og ektefellen ønsket barn nummer to. Frem til 2007 arbeidet han som røykdykker. Siden 2007 har han hatt tilpasset 20 % stilling med forebyggende brannarbeid, og gradert sykemelding, inntil han helt sluttet å arbeide et par år senere. Han sa opp 1. oktober 2010.

Klager har sammenlagt vært ute i tjeneste i nesten 2 ½ år. Finner det vanskelig i ord å formidle opplevelsene fra de ulike tjenesteperiodene. Under oppholdet i [REDAKTERT] var han geværmann, på checkpoints, observasjonspost, samt patruljetjeneste. Han opplevde å være med i et utrykningslag til en gisselsituasjon, hvor de havnet i en svært truende situasjon som varte i 2-3 timer. I [REDAKTERT] tjenestegjorde han også i sikkerhetsstyrken til den [REDAKTERT] øverstkommanderende, generalmajor [REDAKTERT]. Tjenesten var på 24-timers basis, i samarbeid med spesialagenter fra [REDAKTERT], tidvis svært utfordrende og risikofyllt. Det ble blant annet ved

flere anledninger skutt inn i leiren hvor de holdt til, herunder med granater mot det stedet de vanligvis stod oppstilt i matkøen, men uten at noen ble skadet. Det var flere situasjoner, hvor han satt klar med fingeren på avtrekkeren. Skadelidte traff sin ekskone under tjenesten i [REDACTED], hvor hun også var utstasjonert. Da han kom hjem var han forelsket, og var kanskje derfor ikke så opptatt av eventuelle reaksjoner på hendelsene i [REDACTED]. Men han kjente hvordan han var veldig vår for smell, og kunne bli uvel hvis dagsformen var dårlig. Ubehaget bestod da av at det strammer i magen. Han har hatt lite flashbacks fra [REDACTED], men de kan komme når han er hardt presset fysisk og psykisk. Klager har siden 1994 hatt reumatisk leddsykdom, Bechterews, og inflammatorisk tarmsykdom, morbus Crohn.

2. Nemndas vurdering

Hovedspørsmålet er om saken er godt nok opplyst til at klagenemnda kan treffe et vedtak i saken, jf. forvaltningsloven § 17 første ledd.

Spesialist i psykiatri, dr. Svend-Ole Nielsen konkluderer i spesialisterklæring datert 30. oktober 2012, med at klagers "psykiske plager ikke er meget uttalte eller kraftige, men av et slikt omfang at de ligger under pkt b, og da værende omkring 20 %." Videre at han ikke har PTSD, men mild depresjon, F32.

Årsaken til klagers psykiske lidelse blir av dr. Nielsen i stor grad vurdert å være hans mange tapsopplevelser i livet, og bare i liten til ubetydelig grad hans opplevelser i [REDACTED]. I den forbindelse hitsettes:

«Jeg vil ikke utelukke at skadelidtes opplevelser i spesielt [REDACTED] og [REDACTED] kan være med til å farge hans symptomatologi i dag, men min vurdering er at det ikke er holdepunkter for å kunne årsaksrelatere hans opplevelser i utenlandstjenestene i noen avgjørende grad til aktuelle psykiske lidelse.

De årsaksfaktorer som har hatt avgjørende betydning for aktuelle psykiske tilstand, vurderes å være hans mange store tapsopplevelser gjennom livet (mor, far reservebestemor [REDACTED], ektefelle, helse, jobb), og bare i liten til ubetydelig grad hans opplevelser i [REDACTED].»

Det er på det rene at klager har kronisk sykdom i form av Bechterews sykdom og Mb Crohn, i tillegg til å være plaget av en kronisk tilstand av psykisk matthet preget av energifattigdom. Klager mener han får god medisinsk oppfølging av de somatiske plagene sine, og kunne ha stått i arbeidslivet om det ikke var for de psykiske plagene. Dr. Nielsen holder muligheten åpen for at det er en sammenheng mellom hendelsene i [REDACTED] og skadelidtes fysiske plager, men vurderer ikke betydningen av disse i tilstrekkelig grad. I den forbindelse hitsettes:

«Det er vanskelig å skjelne mellom fysisk og psykisk betinget nedsatt funksjonsevne hos skadelidte, da eksempelvis trøtthet og manglende overskudd kan ses både som del av hans inflammatoriske lidelser og hans depressive tilstand.»

I nemndsmøtet uttalte skadelidte at han opplever det som vanskelig å snakke om de belastende hendelser han har opplevd under tjenesten. Han går fortsatt hos behandler og er klar for å ta imot hjelp, men klarer ikke å snakke om tiden i militæret. Han tør ikke å beskrive egne følelser av frykt for et mentalt sammenbrudd. Skadelidte har også opplevd at medisinsk personell uten militær bakgrunn ikke har den nødvendige innsikt til å stille de riktige spørsmålene som gjør at det blir lettere for ham å snakke åpent om sine krigserfaringer. På bakgrunn av dette har klager muligens ubevisst villedet psykiater Nielsen og andre behandlere om sin psykiske helsetilstand.

I notatet fra skadelidtes opphold på Modum Bad fra [REDACTED] til [REDACTED], konkluderes det med at skadelidte har symptomer assosiert med PTSD, som primært synes å være knyttet til at klager ved en rekke anledninger har vært eksponert for belastende hendelser i krigssoner; gisselsituasjoner og andre episoder der livet sto på spill. Etter skadelidtes opphold på Modum Bad [REDACTED] til [REDACTED] gis han imidlertid diagnosene tilpasningsforstyrrelser og tilbakevendende depressiv reaksjon, aktuell episode moderat. Det blir kommentert at de psykometriske tester gjennomgående gir lave skårer, både ved innleggelse og utskrivelse, hvilket «kan være et uttrykk for at pasienten underrapporterer et mer belastende lidelsestrykk. Relativt høye skårer på livskvalitet ved begge måletidspunktene underbygger en slik antagelse». Til dette uttaler dr. Nielsen at hvis skadelidte hadde pådratt seg en PTSD ved belastningene under tjenestene på [REDACTED]-tallet, ville symptomene ha vist seg i hans krevende yrke som brannmann. Nemnda bemerker at kompensasjonsordningen retter seg mot enhver varig psykisk belastningsskade utløst som følge av tjenestegjøring i en internasjonal operasjon. Det er ikke et krav etter forskriften at det må foreligge PTSD-diagnose for rett til kompensasjon.

Nemnda mener at saken ikke er tilstrekkelig opplyst til å ta stilling til hvorfor skadelidte har falt ut av arbeidslivet, og om han hadde gjort det også om tjenesten tenkes bort. For å ta stilling til disse spørsmål, forutsettes en bredere opplysning av saken og det er påkrevet med en ny sakkyndig vurdering. Saken hjemvises til ny behandling hos SPK, og stilles i bero i påvente av at skadelidte blir utredet for psykiske skader.

Det er fremsatt krav om dekning av utgifter til juridisk bistand for klageomgangen stort kr 37 687,50,- inkl. mva. Kravet gjelder en tidsbruk på 16 timer og 45 minutter. I henhold til forskrift av 24. juni 2011 om klagenemnda § 13, dekkes rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand i anledning klageomgangen.

3. Konklusjon

Klagens subsidiære påstand tas til følge idet saken hjemvises til SPK for ny behandling.

Sakskostnader for juridisk bistand til klageomgangen kr. 37 687,50 inkl. mva. dekkes i sin helhet.

Vedtaket er enstemmig.

***

Oslo, 4. mars 2014

Ragnhild M. Hagen
Klagenemndas varaleder